

(i) Printed Pages : 7]

Roll No.

(ii) Questions : 6]

Sub. Code :

0	5	0	4
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	6
---	---	---	---

**B.A./B.Sc. (General) 6th Semester
Examination**

1047

ENGLISH

Paper : Elective

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 90

Note :- All questions are compulsory.

Section-I

1. Define any *five* of the following literary terms/

concepts :

3×5=15

(i) Point of View

(ii) Protagonist

(iii) Picaresque Novel

(iv) Psychological Novel

N-553

(1)

Turn Over

(v) First Person Narrator

(vi) Fiction

(vii) Character

(viii) Structure.

2. Answer any *five* of the following in about **60-80**

words each :

3×5=15

(i) Who was Macro ? What was his profession ?

What is your opinion of him ?

(ii) How did Raju handle the business of his shop at the railway station ?

(iii) Give a brief account of Raju's life in Prison.

(iv) Who was Rosie ? How did she come in contact with Raju ?

(v) What were the circumstances that led Raju to play the role of a saint ?

(vi) What advice did Velan give Raju to do as the Saviour of the people ?

(vii) Briefly describe Raju's martyrdom.

3. Attempt any *three* of the following in about **180–200**

words each : 3×5=15

- (i) How did Raju come to be regarded as the miracle maker in the Mangala Village ?
- (ii) Describe in detail the nature of Roise-Macro relationship.
- (iii) Why was Raju called “Railway Raju” ? Give an account of Raju’s success and popularity as a tarist guide at Malgudi.
- (iv) What were the ways and methods used by Raju to capture Rosie’s heart in ‘The Guide’ ?
- (v) What were the circumstances that led to Raju’s arrest on a charge of forgery in the novel ?

Section–II

4. Write an essay (in about **700** words) on any *one* of the following topics : 20

- (i) Superstitions
- (ii) Need for Communal Harmony
- (iii) Life is action, not contemplation
- (iv) Value of Discipline

5. Draft a report on the fire accident in the Main Market of your town. 10

6. Translate from Hindi/Punjabi into English : 15

विद्यार्थी जीवन मनुष्य के जीवन की सबसे महत्वपूर्ण अवस्था है। जिस प्रकार एक ऊँचे और भव्य भवन का आधार उसकी मज़बूत नींव होती है, उसी प्रकार एक सफल और महान् व्यक्ति का जीवन उसके विद्यार्थी जीवन पर निर्भर होता है। इनमें से प्रथम विद्या प्राप्त करने की अवस्था है जिसे हम विद्यार्थी जीवन कहते हैं। पढ़ना-लिखना, कला-कौशल सीखना, ज्ञान प्राप्त करना, अच्छे संस्कार अपनाना, इसी आयु में पूरी तरह सम्भव होता है। बाल, किशोर और युवा अवस्था में बुद्धि तीव्र, मन निर्मल; मस्तिष्क साफ एवं बलवान् और शरीर स्वस्थ होता है। विद्यार्थी जीवन मुख्यता पाँच वर्ष से लेकर पच्चीस वर्ष तक होता है। विद्यार्थी जीवन में चिन्ता ज़रा भी नहीं होती। विद्यार्थी सदा प्रसन्न रहते हैं। हँसते-खेलते उनका समय व्यतीत होता है। चेहरे पर चमक और ताज़गी होती है। विद्यार्थी विद्या प्राप्ति के लिए भरसक प्रयत्न करता है। विद्यार्थी जीवन में पढ़ाई के अलावा और किसी प्रकार का कोई उत्तरदायित्व नहीं होता। गुरु-चरणों में रहकर वह अपने जीवन का उचित मार्ग सीखता है। वर्तमान

युग में ज्ञान के विभिन्न क्षेत्र हैं। इसलिए विद्यार्थी भी कला, विज्ञान, वाणिज्य, चिकित्सा, इंजीनियरिंग और औद्योगिकी क्षेत्रों में से किसी एक का चयन करता है। आज विद्यार्थी के अध्ययन की सीमा भी विस्तृत हो गई है। पाठ्यक्रम विभिन्न चरणों में बाँटा जाता है और इसी के अनुरूप शिक्षा संस्थाएँ भी बन गई हैं। प्राथमिक शिक्षा से लेकर शिक्षा के माध्यमिक, उच्च, उच्चतर, स्नातक तथा स्नातकोत्तर कई स्तर हैं। विद्यार्थी जीवन का एक-एक क्षण अमूल्य होता है। लेकिन कई युवक इस जीवन की महत्ता को नहीं जानते। वे अपनी इस अनमोल अवस्था को व्यर्थ गँवा देते हैं और बाद में पछताते हैं। विद्यार्थी जीवन में मनुष्य को रुचि और लग्न से सब कुछ सीखना चाहिए। संस्कृत के एक श्लोक में एक आदर्श विद्यार्थी के गुण बताये गये हैं। इसके अनुसार विद्यार्थी को कौवे के समान गतिविधि वाला, बगुले के समान ध्यान लगाना, कुत्ते के समान नींद लेनी चाहिये। उसे कम भोजन करना और घर त्यागने वाला होना चाहिए। विद्यार्थी के ये लक्षण केवल इस तथ्य की ओर संकेत करते हैं कि इस अवस्था में वह पूर्ण समर्पण के साथ अध्ययन करे।

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਵਸਥਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਉੱਚੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਭਵਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਉਸ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨੀਂਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇੱਕ ਸਫਲ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ । ਪੜ੍ਹਨਾ-ਲਿਖਣਾ, ਕਲਾ-ਕੌਸ਼ਲ ਸਿੱਖਣਾ, ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਚੰਗੇ ਸੰਸਕਾਰ ਅਪਣਾਉਣਾ, ਇਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਬਾਲ, ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਜਵਾਨ ਦਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧੀ ਤੇਜ਼, ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਮਸਤਕ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਬਲਵਾਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਸਵਸਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੰਝੀ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਾ ਜਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ । ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁਸ਼ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਹੱਸਦੇ-ਖੇਡਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਚਮਕ ਅਤੇ ਤਾਜ਼ਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਲਗਦੀ ਵਾਹ ਜਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ । ਗੁਰੂ-ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਉਚਿੱਤ ਰਸਤਾ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ । ਵਰਤਮਾਨ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਖੇਤਰ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੀ ਕਲਾ, ਵਿਗਿਆਨ, ਵਣਜ, ਚਿਕਿਤਸਾ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਅੱਜ

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ । ਕੋਰਸ ਵਿਭਿੰਨ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੀ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ । ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਡਲ, ਉੱਚ, ਉੱਚਤਮ, ਦਰਜੇਵਾਰ ਅਤੇ ਸਨਾਤਕ ਕਈ ਪੱਧਰ ਹਨ । ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪਲ ਅਮੁੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਲੇਕਿਨ ਕਈ ਜਵਾਨ ਇਸ ਜੀਵਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ । ਉਹ ਆਪਣੀ ਇਸ ਅਨਮੋਲ ਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਅਰਥ ਗਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪਛਤਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਰੁਚੀ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਸਭ ਕੁੱਝ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਗੁਣ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ । ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਕਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਾਲਾ, ਬਗਲੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਧਿਆਨ ਲਗਾਉਣਾ, ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨੀਂਦ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਉਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਭੋਜਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਘਰ ਤਿਆਗਣ ਵਾਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਇਹ ਲੱਛਣ ਕੇਵਲ ਇਸ ਸਚਾਈ ਦੇ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੂਰਣ ਸਮਰਪਣ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰੇ ।

Or

For Foreign Student only :

Write a Paragraph on any *one* of the following :

- (a) Rome was not built in a day.
- (b) A stitch in time saves nine.